

Antecedents i aportacions sobre l'episodi de Sequera.

El Col·legi d'Enginyers Agrònoms de Catalunya vol compartir les següents reflexions sobre la sequera, a partir de la proposta de la seva Comissió de l'Aigua, perquè arribin al conjunt de la societat.

1. A l'actual sequera, derivada de la creixent crisi climàtica, s'estan registrant valors extrems. Aquests episodis sembla que han arribat per quedar-se. Aquesta situació de sequera s'està allargant 31 mesos, amb valors climàtics extrems, com per exemple:

- La precipitació registrada a l'Observatori Fabra a Barcelona entre els darrers Sant Jordi va ser de 216,5 mm, la qual cosa representa un 34,9% del que seria habitual, i amb una ratxa seca a Barcelona que s'apropa a 60 dies.
- La precipitació acumulada a Lleida de març i abril de 2023 ha estat inferior a 1 mm.

Cal un canvi en el model de gestió: deixar de tenir en compte valors normals i començar a tenir en compte valors extrems, a l'hora de prendre les decisions.

2. Lamentem les pèrdues milionàries que s'estan registrant, especialment en condicions de secà, però també en situació de reg, les quals poden condicionar la viabilitat de moltes explotacions. Valorem positivament els ajuts directes a la pagesia i les assegurances agràries.

Proposem que es facin canvis perquè les assegurances agràries que ajuden a garantir la renda, en situacions de secà, també incloguin situacions de reg.

3. Aquesta important sequera meteorològica s'ha traduït en una sequera hidrològica que afecta tot Catalunya, tant la part de Conques Internes (25,3 % de reserves a 28/04) com la part catalana de la Conca de l'Ebre. Les reserves de neu a la Conca del Segre són molt inferiors a les d'altres anys, i la reserva d'aigua del Sistema Oliana-Rialb està a 57,6 hm³ (12,0 %) a l'inici de campanya de reg. S'ha de tenir en compte que 50 hm³ són per abastament, cabal ecològic i volum no útil. La primera demanda d'aigua a garantir és l'abastament de la població. Segons l'article 27.3 de la Llei 10/2001, de 5 de juliol, del Pla hidrològic nacional, s'estableix que les administracions públiques responsables de sistemes de proveïment urbà que atenguin, singular o mancomunadament, una població igual o superior a 20.000 habitants han de disposar d'un Pla d'Emergència davant de situacions de sequera.

Cal aprovar el Pla d'Emergència de la Mancomunitat de Pinyana que abasteix Lleida i altres municipis, i la d'abastament dels municipis de la zona del Canal d'Urgell.

4. Pel que fa a les Conques Internes, segons l'acord Gov/1/2020 en relació amb el Pla Especial d'actuació en situació d'alerta i eventual sequera, les Comunitats de Regants o propietaris de més de 200 ha tenen deures de comunicació vers l'ACA: han de comunicar els seus volums amb periodicitat mensual.

Recomanem a les Comunitats de Regants que tinguin el seu Pla d'Emergència i el reglament adaptat per poder gestionar aquests episodis.

5. Les mesures per gestionar els episodis de sequera han de combinar la reducció de les demandes -com el reg de precisió o l'adaptació de conreus i la millora

genètica amb més resistència a la sequera- i l'increment de recursos no convencionals d'aigua -com la regeneració d'aigua o aigua dessalada a les Conques Internes, la millora en les infraestructures i en la governança dels regadius del conjunt de Catalunya.

Constatem que la solució no passa per criminalitzar usos de l'aigua, sinó per la recerca, la formació i la informació a productors i consumidors, amb l'ús de les noves tecnologies i la digitalització, buscant-ne la màxima l'eficiència.

6. Sense aigua per l'agricultura no hi ha producció d'aliments. Catalunya té una sobirania alimentària per sota del 40%, valor que pot disminuir dràsticament en un escenari de crisi climàtica com l'actual, afegit a la situació geopolítica amb la guerra a Ucraïna, que posa en risc l'ús de fertilitzants i pinso per la ramaderia. Aquesta reducció en la producció d'aliments pot tenir un impacte directe en els preus en origen i en destí. Però **Catalunya també ha de prioritzar en un moment de canvi climàtic tots els espais verds com a font de captació de CO2 i de reservori de la biodiversitat.**

7. Durant els darrers dies, alguns mitjans de comunicació han compartit una visió del que pot aportar l'agricultura de secà que des del Col·legi considerem poc precisa i que requeriria de la perspectiva del coneixement del sector agroalimentari i dels seus professionals. Amb una agricultura de secà no hi ha garantia de producció d'aliments de proximitat, ni viabilitat de les explotacions agràries, i com més intensa és la sequera més certa és aquesta afirmació. **Recomanem al sector de la agricultura de regadiu i a l'administració millorar la comunicació per evitar falses notícies i que la societat valori aquesta activitat com a productora d'aliments. També volem posar en valor el paper dels mitjans de comunicació en la important comunicació de la gestió adequada i sostenible d'un recurs tan escàs i necessari com és l'aigua.**

8. Des de l'oficina del regant i des de l'IRTA s'estan proposant als regants mesures agronòmiques per aplicar a curt termini (ajustar al màxim les dosis de reg, substituir cultius, no realitzar cultius d'estiu, reduir la càrrega de fruits, reduir la superfície de cultiu, etc.) per minimitzar les pèrdues d'aquesta campanya de reg. També cal destacar que algunes comunitats de regants han definit quotes d'aigua o han modificat les seves tarifes bionòmiques per penalitzar usos elevats d'aigua, i en qualsevol cas s'està fent una major custòdia d'un recurs escàs. **Aquestes mesures a curt termini han d'anar acompanyades d'un espai de permanent coordinació i d'unes mesures a mitjà-llarg termini. Els Enginyers Agrònoms manifestem el compromís de col·laborar i aportar els coneixements i experiència en aquest procés de digitalització per a la millora de la sostenibilitat del regadiu. Sense infraestructures de regadiu modernitzades no hi haurà tecnificació ni digitalització de l'agricultura de regadiu.**

9. Aquesta sequera la podran gestionar de manera eficient les comunitats de regants modernitzades. No obstant, ens podem trobar amb la paradoxa que algunes no puguin regar perquè no estan modernitzades i d'altres, perquè s'ha disparat el preu de l'energia. **Cal vetllar per un preu sostenible de l'energia al sector del regadiu, la qual cosa és vetllar per la millora de l'eficiència en l'ús de l'aigua de reg.**

10. Catalunya està endarrerida en la modernització de les infraestructures de regadiu. Al conjunt de l'Estat la mitjana de reg per inundació és d'un 22%, mentre que a Catalunya és d'un 47%. Aquest fet es deu a la falta d'inversió per part de les administracions, i a la disponibilitat d'aigua que s'ha tingut fins al moment, gràcies als embassaments, a les precipitacions i a la reserva de neu al Pirineu. A Catalunya hi ha el Text Refós del Pla de Regadius 2008-2020 (2.012) amb un important conjunt d'actuacions planificades al conjunt de Catalunya. Des de la modernització del Canal d'Urgell, Pinyana, Conca de Tremp, Regs del Baix o els regs de la Muga.

Cal l'actualització i el seguiment del Pla de Regadius de Catalunya com a principal eina per a la mitigació dels efectes del canvi climàtic.

11. Valorem positivament els avanços en el finançament de la Modernització del Canals d'Urgell per poder aplicar l'aigua de la manera més eficient i acurada possible, però per acabar de valorar la proposta haurem de conèixer-ne els detalls. Considerem important que el regant de base també manifesti el seu posicionament i parlar de terminis realistes d'execució de l'obra.

És necessari conèixer si aquest finançament és pels quatre projectes redactats o per la globalitat de la zona regable, quina serà la dotació o el preu de l'aigua i quin ús hi haurà dels possibles cabals alliberats.

12. El regant ha de disposar abans de la campanya de reg d'informació de disponibilitat de recurs per poder planificar els seus cultius. Amb la disponibilitat d'aigua d'aquest any, el canvi de cultiu d'estiu per primavera al Canal d'Urgell no és suficient; s'haguessin pogut establir restriccions de superfície regable.

Cal que la informació sigui transparent, àgil i amb la major anticipació possible.

13. La digitalització permet aplicar l'aigua d'una manera molt més eficient. Actualment estan en exposició pública les Bases del PERTE de la Digitalització de les Comunitats de Regants (CR), amb 200 M€ pel conjunt de l'estat. Des de l'ACA s'està treballant en auditories d'eficiència en l'ús de l'aigua de reg de diferents CR (CTN1901108). El fet que arribi aquesta informació a les CR pot ser d'utilitat per gestionar la sequera i ajudar a fer els projectes pel PERTE de digitalització. **Proposem que s'incrementi la dotació dels fons Next Generation destinats a la sostenibilitat del cycle de l'aigua, de la millora de l'eficiència del regadiu i dels processos productius intensius de l'aigua.**

14. La gestió de l'aigua en temps de sequera ha d'intentar salvar les plantacions de cultius llenyosos i prioritzar aquelles parcel·les que tenen sistemes de reg més eficients, ja que poden ajustar/mesurar en cada moment la quantitat d'aigua aplicada. Els regs per gravetat requereixen elevats volums d'aigua per ser eficients, i en aquesta campanya de reg no se'n disposa. Aquesta explicació tècnica també està recollida a la llei d'aigües TRLA 60.3, en la qual es cita que "dins de cada classe d'ús, seran preferits aquells d'una major utilitat pública o general, o aquells que introdueixin millores tècniques que redundin en un menor consum d'aigua o en el manteniment o millora de la seva qualitat".

No sabem quan tornarà a ploure en aquest llarg estiu; demanem la màxima responsabilitat en la gestió i l'ús de l'aigua. **#CadaGotaCompta, l'aigua que estalviem avui són les nostres reserves de demà.**

15. El sector agroalimentari representa el primer sector industrial català en facturació, amb més de 177.000 empleats, i avança cap a una alimentació més

saludable, amb menys impacte ambiental, amb reducció del malbaratament alimentari i amb una major eficiència en l'ús de l'aigua. **El Col·legi d'Enginyers Agrònoms de Catalunya té el propòsit de posar en valor l'enginyeria dels sistemes biològics, el sector agroalimentari i la tasca que fan els seus professionals per aconseguir que aquest sigui al màxim de sostenible en les tres vessants: la social, l'ambiental i l'econòmica.**

Comissió de l'Aigua. Col·legi d'Enginyers Agrònoms de Catalunya.

Barcelona, a 4 de Maig de 2.023